



# Suðurnesjabær

Húsakönnun í Útgarði

desember 2018

KANON ARKITEKTAR

Laugavegi 26 • 101 Reykjavík • sími 512 4200 • [kanon@kanon.is](mailto:kanon@kanon.is) • [www.kanon.is](http://www.kanon.is)



## Efnisyfirlit

Inngangur	4
Afmörkun húsakönnunar	5
Úr Aðalskipulagi Garðs 2013 - 2030	8
Kort yfir byggingartímabil	11
Kort yfir byggingarefni	13
Húsverndarkort	15
Varðveislumat	20
Húsaskrá	24-59
Heimildir	61



Ljósmynd: Hreinn Magnússon

## Inngangur

Hér fer á eftir húsakönnun á elstu byggð í Garði, Útgarði norðan við Skagabraut. Þar er um búsetuumhverfi og byggingar að ræða sem mikilvægt er að skrá og meta, til að koma í veg fyrir að byggðarsaga glatist eins og segir í 16. gr. laga um menningarminjar nr. 80/2012 er: “sveitarfélögum skylt að skrá fornleifar þ.m.t. hús og mannvirki vegna deiliskipulagsgerðar”.

Á svæðinu, sem er tæplega 60 ha að stærð, eru um 50 byggingar, hús og útihýsi.

Með þessari skráningu eru einnig uppfyllt ákvæði skipulagslaga nr. 123/2010 um húsakönnun sbr. 37. gr. 6. mgr. þar sem segir m.a. „Þegar unnið er deiliskipulag í þegar byggðu hverfi skal lagt mat á varðveislugildi svipmóts byggðar og einstakra bygginga sem fyrir eru, með gerð húsakönnunar.“

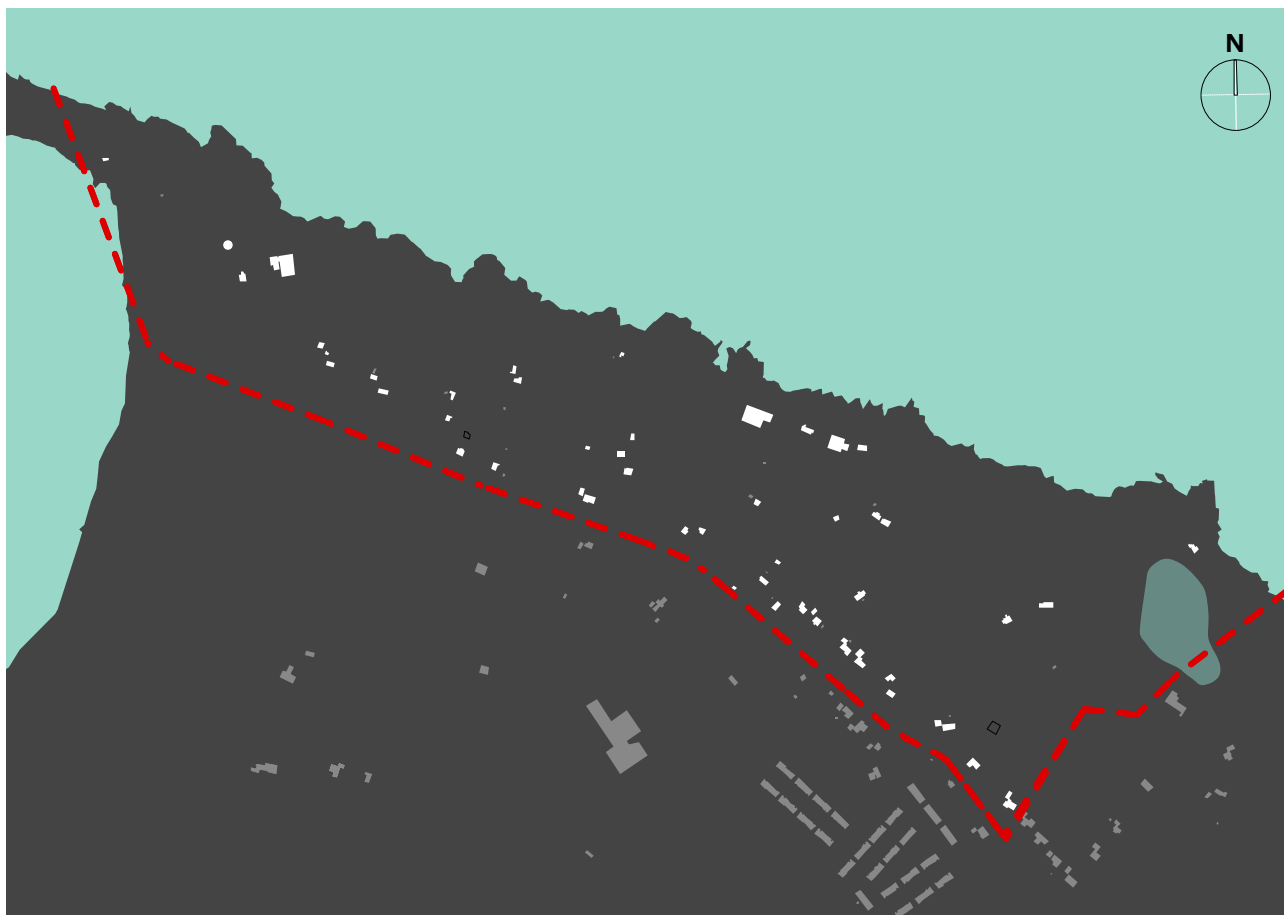
“Þegar unnið er deiliskipulag í þegar byggðu hverfi skal gerð húsakönnun sem höfð skal til hliðsjónar við ákvörðun um réttindi, skyldur og kvaðir samfara hverfisvernd.“

Húsakönnunin er byggingarlistarleg og menningarleg úttekt; skoðun, skráning, greining og mat á einstökum

húsum, byggðarumhverfi og heildarsvips, studd nauðsynlegum frumheimildum. Könnunin veitir yfirsýn yfir það svæði er reis einna fyrst í Garði og leifar elstu byggðar, mannvirkja og minja þar.

Tilgangur húsakannana er m.a. að tryggja að ákvarðanir um breytingar á byggð eða einstökum húsum séu teknar með þekkingu á gildi því sem þau hafa fyrir umhverfi sitt og komandi kynslóðir. Á grundvelli niðurstöðu könnunarinnar er mótuð stefna um vernd sérstakra gæða byggðar og bygginga. Húsakönnun er einnig, ásamt fornleifaskráningu, ein af meginforsendum við tillögugerð fyrir verndarsvæði í byggð. Þá er húsakönnun mikilvægt gagn til að uppfæða íbúa og læra af þeim um byggingararfleifð og umhverfi í sínu sveitarfélagi og til stofnunar vettvangs fyrir áhugasama um þann málaflokk. Könnunin er einnig grunnur fyrir og hvatning til umsóknar styrkja úr húsafríðunarsjóði til að gera upp merk hús. Unnið er eftir leiðbeiningum, skráningar- og matskerfi Minjastofnunar Íslands og Húsafríðunarnefndar um byggða- og húsakannanir, frá árinu 2018.





Afmörkun húsakönnunar - Útgarður







Í Aðalskipulag Sveitarfélagsins Garðs 2013-2030 er lögð sérstök áhersla á verndun byggingararfsins og menningarminja og sett þar fram markmið um gerð húsakönnunar.

Í leiðarljósi í kaflanum um Byggð segir m.a.:“Lögð verði áhersla á góða ásýnd byggðar og umhverfis þar sem tryggt er samhengi eldri byggðar og stakstæðra býla við framtíðarbyggð. Eitt af markmiðum í kjölfar leiðarljóss er: “Gera húsum sem falla undir minjalög (friðuð) til góða.”

Niðurstöður úttektar og mats á byggingum eru settar fram í húsaskrá, texta, ljósmyndum og kortum með byggingartímabili og byggingarefni húsa, húsverndarkorti og varðveislumati.

Unnið var að húsakönnuninni í samvinnu við embættismenn og framkvæmda- og skipulagsráð Suðurnesjabæjar.

Sveitarfélagið hlaut styrk frá Húsafriðunarsjóði til þessa verks.

Vettvangskönnun og myndataka fór fram árið 2018.



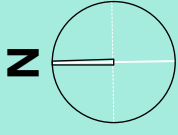
Ströndin á Garðskaga







Garðskagavitarnir tveir kallast á og setja svip á svæðið.



Eldri víti

Víti

Safn

100

102

HÓLAVELLIR

86

GRUND

82

HOF

72a

EFRA-HOF

78

BLÓMSTURVELLIR

76

SJÁVARGATA

72

LAMBASTADIR

62a

SKIPHÓLL

64

LAMBASTADAVÖR

HÓLMSTEINN

LÖN SHÚS

VON

AKURHÚS

SKULD

7

NYLENDI

56

AKUREYRISVEGUR

48b

MÓHÚS

48

GLAUMBÆR

46

URÐARFELL

44

VARMÁHLÍÐ

42

BALI

38

HVOLL

36

MÓAKOT

34

PRESTHÚS

30

GARÐHÚS

28

SMÁRAFLÖT

GUÐLAUGSSTADIR

GIMLI

SKAGABRAUT

ÁSGARÐUR

ÞINGHOLT

MIDHÚS

VATTNAGARÐAR

ÖÐSSKURAR

ÚTSKÁLAKIRKJA

ÚTSKÁLAR

SÓLBAKKI

- Hús byggð 1918 eða fyrr
- Hús byggð 1919 til 1925
- Hús byggð 1926 til 1955
- Hús byggð 1956 og síðar

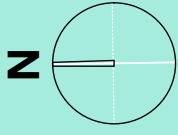
### KORT YFIR BYGGINGARTÍMABIL



Garðskagaviti eldri, byggður árið 1897.



Útskálakirkja



- Timburhús
- Steinhús
- Klædd steinhús

### KORT YFIR BYGGINGAREFNI

Á húsverndarkorti eru eftirfarandi verndarflokkar auðkenndir:

- Friðlýst hús, auðkennd með bláum lit. Óheimilt er að gera nokkrar breytingar á friðlýstu húsi eða mannvirki án vitundar Minjastofnunar Íslands. Við endurbætur og viðhald friðlýstra húsa og mannvirkja skal leita álits og ef til þarf leyfis Minjastofnunar Íslands með minnst sex vikna fyrirvara. Friðlýsing er þinglýst kvöð. Sjá einnig 31.gr. laga um menningarminjar nr. 80/2012.
- Í 29. gr. sömu laga, segir: “Öll hús og mannvirki sem eru 100 ára og eldri eru friðuð”. Þetta gildir nú (desember 2018) um hús og mannvirki byggð 1918 eða fyrr skv. fasteignaskrá Þjóðskrár Íslands. Viðbætur verða á skrá miðað við byggingarár. Óheimilt er að raska friðuðum húsum og mannvirkjum, spilla þeim eða breyta, rífa þau eða flytja úr stað nema með leyfi Minjastofnunar Íslands.
- Umsagnarskyld hús og mannvirki sem ekki njóta friðunar en byggð voru 1925 eða fyrr og kirkjur sem reistar voru 1940 eða fyrr og til stendur að breyta, flytja eða rífa, eru auðkennd með appelsínugulum lit. Skylt er að leita umsagnar Minjastofnunar í samræmi við 30. gr. ofangreindra laga. Stofnuninni er heimilt að leggja til skilyrði um slíkar framkvæmdir eða gera tillögu um friðlýsingu umrædds húss eða mannvirkis
- Einstök hús, húsaraðir og götummyndir sem lagt er til að vernda með hverfisvernd í deiliskipulagi vegna byggingarlistarlegrar, menningarsögulegrar og/eða umhverfislegrar sérstöðu þeirra, auðkennd með rauðum lit.
- Samstæður húsa og heildir sem lagt er til að vernda með hverfisvernd í deiliskipulagi vegna umhverfislegrar sérstöðu þeirra, auðkennd með gulum lit.



Varðveislumat

	Friðun skv. lögum um menningar- minjar	Hverfisverndar- flokkur	Byggingarár	Byggingarefni
<b>Útgarður</b>				
Skagabraut 24 - Smáraflöt		Gulur	1970	Steinsteypt
Skagabraut 28 - Garðhús		Gulur	1937	Steinsteypt
Skagabraut 30 - Presthús		Gulur	1942	Steinst. og timbur
Skagabraut 34 - Móakot		Gulur	1934	Steinsteypt
Skagabraut 36 - Hvoll		Gulur	1969	Hlaðið úr steini
Skagabraut 38 - Bali		Gulur	1966	Steinsteypt
Skagabraut 42 - Varmahlíð		Gulur	1957	Steinsteypt
Skagabraut 44 - Urðarfell		Gulur	1944	Timbur
Skagabraut 44a - Nýibær	Friðað	Fjólublár	1911	Timbur
Skagabraut 46 - Glaumbær		Gulur	1954	Timbur
Skagabraut 48 Móhús		Gulur	1930	Timbur
Skagabraut 48b - Spennistöð			1963	Steinsteypt
Skagabraut 56 - Nýlenda		Gulur	1942	Steinsteypt
Skagabraut 62a - Lambastaðir		Gulur	1944	Steinsteypt
Skagabraut 64 - Skiphóll		Gulur	1971	Timbur
Skagabraut 72 - Sjávargata	Friðað	Fjólublár	1905	Timbur
Skagabraut 72a - Hof		Rauður	1927	Steinst. og timbur
Skagabraut 76 - Blómsturvellir	Umsagnarskyld	Gulur	1920	Timbur
Skagabraut 78 - Efra-Hof		Rauður	1935	Timbur
Skagabraut 82 - Grund		Rauður	1932	Timbur
Skagabraut 86 - Hólavellir	Umsagnarskyld	Gulur	1920	Steinsteypt
Skagabraut 100		Gulur	1958	Steinsteypt
Skagabraut 102 - Vitavarðahús		Rauður	1933	Steinsteypt
Hólmsteinn		Gulur	1972	Steinst. og timbur
Lónshús	Friðað	Fjólublár	1906	Steinst. og timbur
Von		Gulur	1964	Timbur
Akurhús		Gulur	1932	Timbur
Akurhús 1	Friðað	Fjólublár	1912	Timbur
Akurhús 6		Gulur	1932	Timbur
Akurhúsavegur 7 - Skuld	Umsagnarskyld	Gulur	1924	Timbur
Útskálar	Friðað	Fjólublár	1890	Timbur
Útskálakirkja	Friðlýst	Blár	1861	Timbur
Garðskagaviti		Rauður	1944	Steinsteypt
Garðskagaviti eldri	Friðlýst	Blár	1897	Steinsteypt
Lambastaðavör - sjóhús		Gulur		
Oddsskúrar í Útskálalandi		Gulur	1935	Timbur



Niðurstaða skráningar og mat er sett fram í fimm liðum í samræmi við skráningarform Minjastofnunar Íslands.

- Byggingarlist: Matið byggir á núverandi útliti. Litið er til hlutfalla, samsvörunar í útliti og samspils forma, efnismeðferðar og notagildis.
- Menningarsögulegt gildi: Litið er til staðbundinnar eða sérstakrar byggingarhefðar, tæknilegra atriða og efnisvals út frá byggingartíma. Hlutverk byggingarinnar og tengingar við sögu og þróun.
- Umhverfisgildi: Lagt er mat á mikilvægi byggingarinnar fyrir nærliggjandi umhverfi og samspil við nálæg mannvirki.
- Upprunaleiki: Litið er til þess hvernig upprunalegt svipmót byggingar hefur varðveist. Metið hvernig breytingar falla að upprunalegri gerð.
- Ástand: Almennt mat á ástandi og viðhaldi.

Niðurstaða varðveislumats er metið út frá ofangreindum þáttum þar sem sjónarmið byggingarlistar, menningarsögu og umhverfis vega þyngst.

Matið er sett fram í þremur stigum:

- Byggingar með **hátt** varðveislugildi. Friðlýstar byggingar og önnur mannvirki með ótvírætt varðveislugildi, sbr. V. og VII. kafla laga um menningarminjar nr. 80/2012
- Byggingar með **miðlungs** varðveislugildi. Friðaðar byggingar með lítið varðveislugildi og önnur hús með miðlungs varðveislugildi. Fyrir byggingar sem ekki falla undir verndun skv. lögum um menningarminjar nr. 80/2012 er matið leiðbeinandi um hverfisvernd sbr. 6. mgr. 12. gr. skipulagslaga nr. 123/2010 eða friðlýsingu skv. 18. gr. laga um menningarminjar nr. 80/2012.
- Byggingar með **lágt** varðveislugildi. Byggingar sem falla ekki undir lög um menningarminjar og hafa lítið eða ekkert varðveislugildi.



Hof, byggt árið 1927.



Horft í átt að Útskálum og Útskálakirkju.



## Húsaskrá



Garðskagaviti og vitavarðahúsið

Hönnuður:

Upphafleg notkun: Íbúð

Núverandi notkun: Íbúð



Gerð húss:	Upphafleg:	Núverandi:	Helstu breytingar:	Hönnuðir breytinga:
Byggingarefni:	Steinsteypt	Steinsteypt	1983 Bílskúr	
Útveggir:				
Þakgerð:	Flatt þak	Flatt þak		
Þakklæðning:				
Undirstaða:	Steinsteypt	Steinsteypt		
Útlit:	Einlyft Reykháfur	Einlyft Reykháfur Bílskúr		

## Saga

Júlíus Guðmundsson skipsstjóri og Sólveig Óskarsdóttir byggðu húsið. Bergmann Þorleifsson líklega byggingarmeistari. Húsið er hluti götumyndar þar sem húsaröð norðan Skagabrautar myndar samstæða heild.

## Varðveislumat:

Listrænt gildi / Byggingarlist:	Miðlungs	Hefðbundið íbúðarhús.
Menningarsögulegt gildi:	Miðlungs	Íbúðarhús
Umhverfisgildi:	Hátt	Er hluti af götumynd.
Upprunalegt gildi:	Miðlungs	Bílskúr rýrir upprunaleika.
Tæknilegt ástand:	Miðlungs	ATH

**Varðveislugildi:** Miðlungs Hefur varðveislugildi sem hluti götumyndar.

Verndarflokkar:

Varðveisluverð heild - gulur litur á korti

Hönnuður:

Upphafleg notkun: Íbúð  
Núverandi notkun: Íbúð

Garðhús.

**Gerð húss:****Upphafleg:****Núverandi:****Helstu breytingar:****Hönnuðir breytinga:**

Byggingarefni: Steinsteyp

Steinsteyp

1986 Viðbygging fyrir anddyri

Teiknistofan Artik,

Útveggir:

Steniklæðning

Þakgerð: Valmaþak

Valmaþak

Pallur á bakhlíð

Þakklæðning: Bárújárn

Bárújárn

Undirstaða: Steinsteyp

Steinsteyp

Útlit: Einlyft  
KjallariEinlyft  
Viðbygging  
Kjallari**Saga**

Upprunalegt hús frá 1937, steinhús með valmaþaki, er dæmigert fyrir íbúðarhús þess tíma.

Guðmundur Eiríksson byggði húsið í landi prestsetursins Útskálar. Suðausturhluti hússins var byggður 1937 og suðvesturhlutinn var byggður 1960.

Á teikningum frá 1986 hefur síðan verið bætt við anddyri í lítilli viðbyggingu á suðvesturhlíð hússins. Þar kemur einnig fram ný uppskipting í nokkrum gluggum. Í dag hefur uppskiptingu verið breytt í öllum gluggum frá því sem var upprunalegt. Á norðausturhlíð hefur verið bætt við palli án handriðs, dyrum í kjallara og á aðalhæð og gluggum breytt/stækkaðir.

Húsið er klætt steniplötum og að litlum hluta með timburklæðningu að aftan.

Fyrir framan hús er stór pallur með timburveggjum, gólf að hluta úr timbri og að hluta hellulagt.

Húsið þarfnast viðhalds, s.s. gluggar, þak og þakkantur.

Húsið er hluti götumyndar þar sem húsaröð norðan Skagabrautar myndar samstæða heild.

**Varðveislumat:**

Listrænt gildi / Byggingarlist: Miðlungs Hefðbundið íbúðarhús. Útveggjaklæðning nýrir ásýnd.

Menningarsögulegt gildi: Miðlungs Íbúðarhús

Umhverfisgildi: Hátt Er hluti af götumynd.

Upprunalegt gildi: Lágt Viðbyggingar ásamt nýrri klæðningu rýra upprunalegt yfirbragð hússins.

Tæknilegt ástand: Lágt Húsið þarfnast viðhalds.

**Varðveislugildi:** Miðlungs Hefur varðveislugildi sem hluti götumyndar.

Verndarflokkar:

Varðveisluverð heild - gulur litur á korti

Hönnuður:

Upphafleg notkun: Íbúð/Presthús / Íbúð

Núverandi notkun: Íbúð/Presthús



Gerð húss:	Upphafleg:	Núverandi:	Helstu breytingar:	Hönnuðir breytinga:
Byggingarefni:	Steyptur kj., hæð úr timbri	Steyptur kj., hæð úr timbri	1980 Stækkun	Hreggviður Guðgeirsson, Smiður
Útveggir:		Álplötur sléttar		
Þakgerð:	Valmaþak	Valmaþak	1984 Bílskúr	Hreggviður Guðgeirsson, Smiður
Þakklæðning:	Bárujárn	Bárujárn		
Undirstaða:	Steinsteypt	Steinsteypt		
Útlit:	Einlyft Ris Kjallari	Einlyft Ris Svalir Kjallari Viðbygging Bílskúr		

### Saga

Upprunalegt hús frá 1942, húsform og þakgerð, er dæmigert fyrir íbúðarhús þess tíma.

Oddur Jónsson bóndi byggði húsið og Ásgeir Hjálmarsson, dóttursonur Odds, bjó þar síðar og stóð fyrir breytingunum á húsinu sem gerðar voru árið 1980. Breytingarnar fólust í því að byggja við gaflana á bæði austur- og vesturhlið þess árið 1980.

Aðalhæðin hefur verið klædd að utan með sléttum álplötum en útveggur á kjallara er pússaður og málaður.

Bílskúr er vestan við húsið sem byggður er á gömlu fjósi.

Húsið er hluti götummyndar þar sem húsaröð norðan Skagabrautar myndar samstæða heild.

### Varðveislumat:

Listrænt gildi / Byggingarlist:	Lágt	Látlaust íbúðarhús sem byggt hefur verið við.
Menningarsögulegt gildi:	Miðlungs	Íbúðarhús.
Umhverfisgildi:	Hátt	Er hluti af götummynd.
Upprunalegt gildi:	Lágt	Húsið hefur verið stækkað mikið og hlutföll hafa breyst sem rýrir upprunaleika.
Tæknilegt ástand:	Hátt	Húsið og bílskúrin eru í mjög góðu ástandi.

**Varðveislugildi:** Miðlungs Hefur varðveislugildi sem hluti götummyndar.

Verndarflokkar:

Varðveisluverð heild - gulur litur á korti

Hönnuður:

Upphafleg notkun: Íbúð

Núverandi notkun: Íbúð



Móakot í Garði, Arnarhólmur í Garði, vísar og Jón Sævar á 1. árg.



Gerð húss:	Upphafleg:	Núverandi:	Helstu breytingar:	Hönnuðir breytinga:
Byggingarefni: Steinsteyp		Steinsteyp	1967 Viðbygging	Bergmann Þorleifsson,
Útveggir: Bárújárn		Steniklæðning		
Þakgerð: Mænisþak		Mænisþak	1935 Bílskúr	
Þakklæðning: Bárújárn		Bárújárn		
Undirstaða: Steinsteyp		Steinsteyp		
Útlit: Tvílyft		Tvílyft		
	Ris	Ris		
	Reykháfur	Viðbygging		
		Reykháfur		
		Útitróppur		
		Bílskúr		

### Saga

Geirþrúður Sigurjónsdóttir og Bogi R. Guðlaugsson byggðu húsið. Geirþrúður og seinni maður hennar Kristinn J. Einarsson bjuggu svo í Móakoti til 1950.

Húsið var stækkað 1967 þegar Óskar Sigurjónsson var eigandi þess. Timburúttistigi sem er utanáliggjandi á viðbyggingunni er ekki á teikningu og er illa farinn.

Húsið er klætt steni plötum, viðarklæðningu og múr.

Vestan við húsið er stór bílskúr byggður 1935, klæddur trapísustáli, bárújárn og steniklæðningu. Steinhleðsla í garði.

Bæði húsið og bílskúr þarfnast viðhalds.

Húsið er hluti götumyndar þar sem húsaröð norðan Skagabrautar myndar samstæða heild.

### Varðveislumat:

Listrænt gildi / Byggingarlist:	Lágt	Dæmigert íbúðarhús upprunalega en seinni tíma viðbygging stingur í stúf við aðalhús.
Menningarsögulegt gildi:	Miðlungs	Íbúðarhús.
Umhverfisgildi:	Hátt	Er hluti af götumynd.
Upprunalegt gildi:	Lágt	Form viðbyggingar og klæðning húss rýrir upprunalegt yfirbragð hússins.
Tæknilegt ástand:	Lágt	Hús og bílskúr þarfnast viðhalds.
<b>Varðveislugildi:</b>	Miðlungs	Hefur varðveislugildi sem hluti götumyndar.
Verndarflokkar:		

Varðveisluverð heild - gulur litur á korti

Hönnuður:

Upphafleg notkun: Íbúð  
Núverandi notkun: Íbúð**Gerð húss:****Upphafleg:****Núverandi:****Helstu breytingar:****Hönnuðir breytinga:**

Byggingarefni: Hlaðið, holsteinn

Hlaðið, holsteinn

1976 Bílskúr

Bergmann Þorleifsson,

Útveggir:

Steniklæðning

Þakgerð: Einhalla (skúrþak)

Einhalla (skúrþak)

Þakklæðning: Bárújárn

Bárújárn

Undirstaða: Steinsteipt

Steinsteipt

Útlit: Einlyft

Einlyft

Viðbygging

Bílskúr

**Saga**

Árið 1976 þegar Svavar Óskarsson var eigandi var byggður bílskúr úr hleðslusteini norðan við húsið.

Húsið og bílskúrin er klætt steniplötum og trapísustáli á þakkanti.

Timburverönd með timburveggjum. Malbikað bílastæði á lóð.

Húsið er hluti götummyndar þar sem húsaröð norðan Skagabrautar myndar samstæða heild.

**Varðveislumat:**

Listrænt gildi / Byggingarlist: Miðlungs Látlaust íbúðarhús. Útveggjaklæðning rýrir ásýnd.

Menningarsögulegt gildi: Miðlungs Íbúðarhús.

Umhverfsgildi: Hátt Er hluti af götummynd.

Upprunalegt gildi: Miðlungs Seinni tíma bílskúr og viðbygging ásamt klæðningu rýra upprunaleika.

Tæknilegt ástand: Miðlungs Klæðning er farin að láta á sjá.

**Varðveislugildi:** Miðlungs Hefur varðveislugildi sem hluti götummyndar.

Verndarflokkar:

Varðveisluverð heild - gulur litur á korti



Hönnuður:

Upphafleg notkun: Íbúð  
Núverandi notkun: Íbúð**Gerð húss:****Upphafleg:****Núverandi:****Helstu breytingar:****Hönnuðir breytinga:**

Byggingarefni: Steinsteyp

Steinsteyp

1981 Viðbygging

Hreggviður Guðgeirsson,

Útveggir:

Steniklæðning

Smiður

Þakgerð: Einhalla (skúrþak)

Einhalla (skúrþak)

1973 Bílskúr

Þakklæðning: Bárújárn

Bárújárn

Undirstaða: Steinsteyp

Steinsteyp

Útlit: Einlyft

Einlyft  
Viðbygging  
Bílskúr**Saga**

Sóknarprestur í Útskálaprestakalli leigði Andrésí Jónassyni og Guðlaugu Bragadóttur lóð úr Nýjabæjarlandi undir nýtt íbúðarhús árið 1966.

Bílskúr byggður vestan við húsið 1973. Viðbygging var gerð á suðausturhlíð hússins við stofu árið 1981. Steniklæðning virðist nýleg en þakkantur þarfnast viðhalds.

Timburpallur með timburveggjum og heitum potti.

Malarbílastæði á lóð. Timburgirðing sem þarfnast viðhalds.

Húsið er hluti götumyndar þar sem húsaröð norðan Skagabrautar myndar samstæða heild.

**Varðveislumat:**

Listrænt gildi / Byggingarlist: Miðlungs Látlaust íbúðarhús, klæðning rýrir ásýnd hússins.

Menningarsögulegt gildi: Miðlungs Íbúðarhús.

Umhverfisgildi: Hátt Er hluti af götumynd.

Upprunalegt gildi: Miðlungs Seinni tíma bílskúr og viðbygging ásamt klæðningu rýra upprunaleika.

Tæknilegt ástand: Miðlungs Húsið er í ágætu ástandi en þakkantur þarfnast viðhalds.

**Varðveislugildi:** Miðlungs Hefur varðveislugildi sem hluti götumyndar.

Verndarflokkar:

Varðveisluverð heild - gulur litur á korti

Hönnuður:

Upphafleg notkun: Íbúð

Núverandi notkun: Íbúð



Gerð húss:	Upphafleg:	Núverandi:	Helstu breytingar:	Hönnuðir breytinga:
Byggingarefni:	Steinsteypt	Steinsteypt	1974 Bílskúr	
Útveggir:	Múrsléttað	Múrsléttað		
Þakgerð:	Gaflsneitt þak	Gaflsneitt þak	Sólskáli	
Þakklæðning:	Bárujárn	Bárujárn		
Undirstaða:	Steinsteypt	Steinsteypt		
Útlit:	Tvílyft	Tvílyft		
	Kvistir	Kvistir		
	Ris	Svalir		
	Svalir	Glerskáli/Sólstofa		
<b>Saga</b>	Útitróppur	Ris		
		Útitróppur		
		Bílskúr		

Heiðar Þorsteinsdóttir og Ingibjörg Gísladóttir létu byggja húsið.

Stæðilegt hús með útskoti, kvistum og svölum.

Bílskúr byggður norðvestan við húsið árið 1974, tengist húsi með vegg. Sólskáli á suðausturhlíð hússins.

Þak þarfnast viðhalds en að öðru leyti gott ástand á húsinu og snyrtileg lóð.

Malbikað plan er við húsið og steypdur kantur er við aðkomu.

Húsið er hluti götummyndar þar sem húsaröð norðan Skagabrautar myndar samstæða heild.

### Varðveislumat:

Listrænt gildi / Byggingarlist:	Miðlungs	Stæðilegt hús.
Menningarsögulegt gildi:	Miðlungs	Myndarlegt íbúðarhús.
Umhverfisgildi:	Hátt	Er hluti af götummynd.
Upprunalegt gildi:	Miðlungs	Bílskúr með tengivegg og sólskáli rýra upprunaleika.
Tæknilegt ástand:	Hátt	Hús í góðu ástandi.
<b>Varðveislugildi:</b>	Miðlungs	Hefur varðveislugildi sem hluti götummyndar.
Verndarflokkar:		Varðveisluverð heild - gulur litur á korti

Hönnuður:

Upphafleg notkun: Íbúð  
Núverandi notkun: Íbúð**Gerð húss:****Upphafleg:****Núverandi:****Helstu breytingar:****Hönnuðir breytinga:**

Byggingarefni: Timbur

Timbur

1970 Bílskúr

Útveggir: Bárújárn

Bárújárn

Þakgerð: Valmaþak

Valmaþak

Þakklæðning: Bárújárn

Bárújárn

Undirstaða: Steinsteypt

Steinsteypt

Útlit: Einlyft

Einlyft

Kjallari

Úttröppur

Úttröppur

Kjallari

Bílskúr

**Saga**

Upprunalegt hús frá 1944, húsform og þakgerð, er dæmigert fyrir íbúðarhús þess tíma.

Bragi Einarsson skipsstjóri og Kristín Hansdóttir Wium byggðu húsið. Það var byggt úr timbri Koxskipsins Honterstroom sem hafði strandað á Garðskaga.

Engar teikningar eru til af húsinu.

Viðbyggingin í norðvesturhluta hússins var reist u.þ.b. árið 1955.

Bílskúr var byggður vestan við útbyggingu hússins árið 1970, þar stóð áður timburskúr..

Nýlegt ómálað bárújárn á húsinu öllu og bílskúr. Þakkantur þarfnast viðhalds.

Við hús er steypur pallur og tröppur, búið er að klæða þetta timbri og gera stóran viðarpall með veggjum.

Umhverfis húsið er timburgirðing með steypum sökkli og súlum, steypiti hlutinn þarfnast viðhalds.

Húsið er hluti götumyndar þar sem húsaröð norðan Skagabrautar myndar samstæða heild.

**Varðveislumat:**

Listrænt gildi / Byggingarlist: Miðlungs Látlaust íbúðarhús.

Menningarsögulegt gildi: Miðlungs Íbúðarhús.

Umhverfisgildi: Hátt Er hluti af götumynd.

Upprunalegt gildi: Miðlungs Bílskúr byggður síðar rýrir upprunaleika.

Tæknilegt ástand: Hátt Húsið er í góðu ástandi.

**Varðveislugildi:** Miðlungs Hefur varðveislugildi sem hluti götumyndar.

Verndarflokkar:

Varðveisluverð heild - gulur litur á korti

Hönnuður:

Upphafleg notkun: Íbúð

Núverandi notkun: Íbúð



Gerð húss:	Upphafleg:	Núverandi:	Helstu breytingar:	Hönnuðir breytinga:
Byggingarefni: Timbur		Timbur	Viðbyggingar	
Útveggir: Bárújárn		Bárújárn		
Þakgerð: Mænisþak		Mænisþak		
Þakklæðning: Bárújárn		Bárújárn		
Undirstaða: Steinsteypt		Steinsteypt		
Útlit: Kjallari		Tvílyft		
		Kvistir		
		Ris		
		Útitróppur		
<b>Saga</b>		Viðbygging		
	Reykháfur	Kjallari		

Jón Eiríksson byggði Nýjabæ, þ.e.a.s. upprunalega húsið, miðhluta hússins. Dóttir hans Laufey ásamt Sigurgeiri Jónssyni stóð líklega fyrir því að húsið væri stækkað til norðausturs og anddyri bætt við í kringum árið 1930. U.þ.b. 10-15 árum síðar létu Dagbjört Jónsdóttir og Einar Helgason gera viðbyggingu á suðvesturhlíð upprunalega hlutans.

Engar teikningar eru til af húsinu. Húsið samanstóð af tveimur matshlutum sem voru sameinaðir í einn árið 2000.

Húsið hefur tekið umtalsverðum breytingum í tímans rás og orðið nokkuð sérstakt að formi.

Innakstur er í kjallarann. Sunnan við húsið er umfangsmikill viðarpallur með veggjum. Austan við húsið er dýragerði afmarkað með girðingu og smáhýsi úr timbri.

Húsið virðist nýppgert, er í mjög góðu ástandi.

Fyrir framan húsið er hellulagt plan og þar fyrir framan er stórt malbikað plan.

Húsið er í töluverðri fjarlægð frá Skagabraut og nágrennahúsum. Það er áberandi í umhverfi sínu og stendur eitt í landslaginu, búsetulandslag sem einkennir Útgarð.

## Varðveislumat:

Listrænt gildi / Byggingarlist:	Miðlungs	Breytingar og viðbyggingar rýra ásýnd.
Menningarsögulegt gildi:	Miðlungs	Eitt af gömlum býlum á svæðinu.
Umhverfisgildi:	Hátt	Er áberandi í umhverfi sínu. Gildi felst í gamalli staðsetningu býlis í umhverfinu.
Upprunalegt gildi:	Lágt	Húsinu hefur verið breytt mikið, byggt við í áföngum og upprunaleiki rýrður.
Tæknilegt ástand:	Hátt	Húsið er í mjög góðu ástandi.
<b>Varðveislugildi:</b>	Hátt	Hefur varðveislugildi sökum aldurs og staðsetningar.

Verndarflokkar:

Friðuð hús - fjóluþlár litur á korti

Hönnuður:

Upphafleg notkun: Iðnaður

Núverandi notkun: Íbúð / Gistihús

**Gerð húss:****Upphafleg:****Núverandi:****Helstu breytingar:****Hönnuðir breytinga:**

Byggingarefni: Timburgrind

Timburgrind

2010 Breytingar vegna breyttrar notkunar.

Þorleifur Björnsson,

Útveggir: Álklæðning

Álklæðning

Þakgerð: Mænisþak

Mænisþak

Þakklæðning: Bárújárn

Bárújárn

Undirstaða: Steinsteypt

Steinsteypt

Útlit: Tvílyft

Tvílyft

Ris

Inngönguskúr (bíslag)

Ris

**Saga**

Þarna stóð steipt þurrkúsi sem brann u.þ.b. árið 1953, steiptir veggir stóðu eftir og eru hluti af núverandi húsi, suðurhluta neðri hæðar. Húsið var lengi notað fyrir verbúðir og þá hýsti elsti hlutinn eldhús og matsal. Um eða uppúr 1975 var verbúðunum breytt í íbúðir.

Útveggir hússins voru byggðir upp með timburgrind klædd með borðum og forskalað með múr að innan og utan.

Síðar var sett timburgrind utan á húsið, það einangrað með plasteinangrun og klætt með álklæðningu.

Til eru samþykktar teikningar undirritaðar af Þorleifi Björnssyni frá árunum 2010 og 2011 þar sem breytingar eru kynntar vegna fyrirhugaðrar gistileigustarfsemi. Árið 2011 var sótt um að breyta húsnæðinu í gistiheimilinu.

Á lóðinni eru timburskjólveggir sem afmarka hellulagt plan.

Húsið er hluti götummyndar þar sem húsaröð norðan Skagabrautar myndar samstæða heild.

**Varðveislumat:**

Listrænt gildi / Byggingarlist: Miðlungs Einföld bygging.

Menningarsögulegt gildi: Miðlungs Íbúðarhús.

Umhverfisgildi: Hátt Er hluti af götummynd.

Upprunalegt gildi: Miðlungs Sennilega nálægt sínu upprunalegu útliti.

Tæknilegt ástand: Miðlungs Húsið er í frekar góðu ástandi.

**Varðveislugildi:** Miðlungs Hefur varðveislugildi sem hluti götummyndar.

Verndarflokkar:

Varðveisluverð heild - gulur litur á korti

Hönnuður:

Upphafleg notkun:

Núverandi notkun: Íbúð



Gerð húss:	Upphafleg:	Núverandi:	Helstu breytingar:	Hönnuðir breytinga:
Byggingarefni: Timbur		Timbur	1985 Stækkun á anddyri	BB,
Útveggir: Bárújárn		Steniklæðning		
Þakgerð: Valmaþak		Valmaþak	1950 Bílskúr	
Þakklæðning: Bárújárn		Bárújárn		
Undirstaða: Steinsteypt		Steinsteypt		
Útlit: Einlyft		Einlyft		
	Ris	Viðbygging		
		Kjallari		
		Útitröppur		
		Ris		
		Bílskúr		

### Saga

Matthías Oddsson smiður byggði húsið og bjó þar alla tíð ásamt konu sinni Guðrínu Þorleifsdóttur. Húsið hélt sínu upprunalegu formi til u.þ.b. ársins 1942, upp úr því breyttist húsið töluvert. Anddyri hússins var stækkað 1985. Bílskúr, líklega gerður úr gamla fjósinu, er norðan við húsið, í dágóðri fjarlægð. Timburskjólveggir eru við austurhlíð hússins. Norðan við húsið stendur lítil útigeymsla klædd steniplötum eins og húsið. Steypt stétt er við steyptar útitröppur og þar við er malarplan. Útitröppurnar þarfnast viðhalds. Húsið er hluti götummyndar þar sem húsaröð norðan Skagabrautar myndar samstæða heild.

### Varðveislumat:

Listrænt gildi / Byggingarlist:	Miðlungs	Viðbygging hefur breytt hlutföllum hússins. Útveggjaklæðning rýrir ásynd.
Menningarsögulegt gildi:	Miðlungs	Íbúðarhús.
Umhverfisgildi:	Hátt	Er hluti af götummynd.
Upprunalegt gildi:	Miðlungs	Seinni tíma viðbygging og klæðning rýra upprunaleika.
Tæknilegt ástand:	Miðlungs	Húsið er í mjög góðu ástandi en útitröppur þarfnast viðhalds.
Varðveislugildi:	Miðlungs	Hefur varðveislugildi sem hluti götummyndar.

Verndarflokkar:

Varðveisluverð heild - gulur litur á korti

Hönnuður: Verkfræðistofa Suðurnesja

Upphafleg notkun: Spennistöð

Núverandi notkun: Spennistöð

**Gerð húss:****Upphafleg:****Núverandi:**

Byggingarefni: Steinsteipt

Steinsteipt

Útveggir:

Steniklæðning

Þakgerð: Flatt þak

Mænisþak

Þakklæðning: Bárújárn

Bárújárn

Undirstaða:

Útlit: Einlyft

Einlyft

**Helstu breytingar:**

1986 Breyting á þaki og stækkun

**Hönnuðir breytinga:****Saga**

Smáhýsi á horni Skagabrautar og Akurhúsvegur fyrir spennistöð.

Til eru teikningar dagsettar 25.sept. 1986 með breytingardagsetningunni 1.des. 1989 þar sem útliti er breytt. Hýsið var upphaflega með flötu þaki, árið 1986 var hýsið stækkað og sett mænisþak.

Hýsið er hluti af götummynd.

**Varðveislumat:**

Listrænt gildi / Byggingarlist:

Lágt

Einfalt smáhýsi.

Menningarsögulegt gildi:

Miðlungs

Spennistöð, með tilkomu hennar eflist rafvæðing svæðisins.

Umhverfisgildi:

Hátt

Er hluti götummyndar.

Upprunalegt gildi:

Miðlungs

Útlitsbreytingar rýra upprunaleika.

Tæknilegt ástand:

Miðlungs

Í ágætis ástandi.

**Varðveislugildi:**

Lágt

Hefur ekki varðveislugildi.

Verndarflokkar:

Hönnuður:

Upphafleg notkun: Íbúð

Núverandi notkun: Íbúð

**Gerð húss:****Upphafleg:****Núverandi:****Helstu breytingar:****Hönnuðir breytinga:**

Byggingarefni: Steinsteyp

Steinsteyp

1967 Bílskúr

Útveggir: Múrsléttað

Múrsléttað

Þakgerð: Valmaþak

Valmaþak

Þakklæðning: Bárújárn

Bárújárn

Undirstaða: Steinsteyp

Steinsteyp

Útlit: Einlyft

Einlyft

Ris

Ris

Kjallari

Kjallari

Útitröppur

Útitröppur

Bílskúr

**Saga**

Steinhús með valmaþaki frá 1942, dæmigert íbúðarhús þess tíma.

Pálína Hreiðbjörg Þorleifsdóttir sem var fædd á Hofi og Gestur Einarsson skipstjóri byggðu húsið Nýlendu og bjuggu þar alla tíð. Þar sem bílskúrinn stendur í dag var fjós/hlaða sem brann.

Húsið er í mjög góðu ásigkomulagi enda nýlega endurbyggt, en bílskúrinn sem stendur austan við íbúðarhúsið, er úr steypu og timbri og þarfnast viðhalds.

Í kringum húsið er áberandi og umfangsmikil lóðarútfærsla; sökkull, tröppur, veggir utan um afmarkað rými og stétt við stigahús og anddyri allt steyp.

Húsið er hluti götummyndar.

**Varðveislumat:**

Listrænt gildi / Byggingarlist: Miðlungs Látlaust íbúðarhús.

Menningarsögulegt gildi: Miðlungs Íbúðarhús.

Umhverfisgildi: Hátt Er hluti af götummynd.

Upprunalegt gildi: Miðlungs Yfirbygging stigahúss og anddyris sennilega síðari tíma breyting.

Tæknilegt ástand: Hátt Húsið er í mjög góðu ástandi.

**Varðveislugildi:** Miðlungs Hefur varðveislugildi sem hluti götummyndar.

Verndarflokkar:

Varðveisluverð heild - gulur litur á korti



Hönnuður: Arinbjörn Þorkelsson

Upphafleg notkun: Íbúð

Núverandi notkun: Gistiheimili

**Gerð húss:**

Byggingarefni: Steinsteyp  
 Útveggir:  
 Þakgerð: Valmaþak  
 Þakklæðning: Bárujárn  
 Undirstaða: Steinsteyp  
 Útlit: Einlyft  
 Kjallari  
 Úttröppur  
 Ris

**Upphafleg:****Núverandi:**

Steinsteyp  
 Steniklæðning  
 Valmaþak  
 Trapisustál  
 Steinsteyp  
 Einlyft  
 Kjallari  
 Úttröppur  
 Ris

**Helstu breytingar:**

2011 Breyting á íbúðarhúsnæði  
 2012 Breyting á bílgeymslu  
 2014 Breyting á útihúsi  
 1975 Bílskúr, þrefaldur  
 1946 Útihús, fyrrum fjós

**Hönnuðir breytinga:**

Ingibjör Björnsson,  
 Byggingatæknifræðingur  
 Verkmáttur,  
 Þórhallur Garðarsson,  
 Byggingatæknifræðingur

**Saga**

Steinhús með valmaþaki frá 1944, dæmigert íbúðarhús þess tíma.

Guðmundur Þorgeirsson kokkur var fyrsti eigandi hússins.

Þrjár byggingar eru á lóðinni, stærst er íbúðarhúsið sem er syðst á lóðinni byggt 1944, nyrst á lóðinni var byggt útihús árið 1946, á miðri lóð var byggður bílskúr árið 1975.

Gerðar hafa verið breytingar á húsnæðinu og því breytt með því sjónarmiði að leigja það út sem gistirými, íbúðarhúsnæðið 2011, bílgeymslu breytt í samtengd viðarsmáhýsi 2012, og útihúsinu breytt í bústað 2014.

Húsið þarfnast viðhalds en smáhýsin og bústaðurinn virðast í góðu ástandi. Steniklæðning og skyggni yfir báðum dyrum rýra ásýnd hússins.

Malarplan á lóð fyrir bílastæði og malbikaður stígur að bústað.

Bakvið hús er gámur sem rýrir ásýnd umhverfis.

Húsið er í töluverðri fjarlægð frá Skagabraut og nágrennahúsum. Það stendur ásamt meðfylgjandi nýrri mannvirkjum, smáhýsum og bústað, í þyrpingu í landslaginu, búsetulandslag sem einkennir Útgarð.

**Varðveislumat:**

Listrænt gildi / Byggingarlist:	Miðlungs	Einfalt íbúðarhús. Breytingar og útveggjaklæðning rýra ásýnd.
Menningarsögulegt gildi:	Miðlungs	Íbúðarhús.
Umhverfisgildi:	Hátt	Er hluti af búsetulandslagi Útgarðs.
Upprunalegt gildi:	Miðlungs	Breytingar síðari tíma og klæðning rýra upprunaleika.
Tæknilegt ástand:	Lágt	Húsið þarfnast viðhalds.
<b>Varðveislugildi:</b>	Miðlungs	Hefur varðveislugildi sem hluti af búsetulandslagi á svæðinu.

**Verndarflokkar:**

Varðveisluverð heild - gulur litur á korti

Hönnuður:

Upphafleg notkun: Íbúð

Núverandi notkun: Íbúð

**Gerð húss:****Upphafleg:****Núverandi:****Helstu breytingar:****Hönnuðir breytinga:**

Byggingarefni: Timbur

Timbur

Útveggir:

Plast

Pakgerð: Mænisþak

Mænisþak

Pakklæðning: Bárújárn

Bárújárn

Undirstaða: Steinsteypt

Steinsteypt

Útlit: Einlyft

Einlyft

Viðbygging

Viðbygging

Bílskúr

Bílskúr

**Saga**

Dagmar Árnadóttir og Þorsteinn Einarsson skipsstjóri, útgerðarmaður og hreppsstjóri keyptu húsið nánast fullbyggt og bjuggu á Skiphóli frá árinu 1973.

Húsið er úr timbri með plastklæðningu en kjallari er steiptur. Sunnan- og vestanmegin við húsið eru steiptar útitróppur og stétt.

Tvöfaldur bílskúr stendur norðvestur af húsinu og tengist íbúðarhúsinu með stökum vegg.

Teikningar af húsinu frá árinu 1968 eru til og áritaðar af Sigurði Guðmundssyni og Halldóri Halldórssyni. Á þeim kemur fram að bílskúrin sé austan við húsið en í raun er hann vestan við húsið.

Húsið er hluti götummyndar.

**Varðveislumat:**

Listrænt gildi / Byggingarlist: Miðlungs Látlaust íbúðarhús.

Menningarsögulegt gildi: Miðlungs Íbúðarhús.

Umhverfisgildi: Hátt Er hluti af götummynd

Upprunalegt gildi: Hátt Nálægt upprunalegu útliti fyrir utan klæðningu.

Tæknilegt ástand: Hátt Húsið er í mjög góðu ástandi.

**Varðveislugildi:** Miðlungs Hefur varðveislugildi sem hluti götummyndar.

Verndarflokkar:

Varðveisluverð heild - gulur litur á korti

Hönnuður:

Upphafleg notkun: Íbúð  
Núverandi notkun: Íbúð**Gerð húss:****Upphafleg:****Núverandi:****Helstu breytingar:****Hönnuðir breytinga:**

Byggingarefni: Timbur

Timbur

1990 Viðbygging

Magnús F. Hjelm,

Útveggir: Bárújárn

ýmissk. timburkl. og ákl.

Þakgerð: Mænisþak

Mænisþak

Þakklæðning: Bárújárn

Bárújárn

Undirstaða:

Útlit: Einlyft

Einlyft  
Viðbygging  
Skúr á lóð**Saga**

Timburhús klætt mörgum mismunandi klæðningum og efnum, rýrir það ásýnd hússins. Húsið hefur tekið miklum breytingum í tímans rás. Húsið þarfnast viðhalds.

Norðan við húsið er viðbygging. Teikningar sem sýna viðbygginguna eru frá árinu 1990 og eru áritaðar af Magnúsi F. Hjelm og Sigmari Hjelm TV. GTH

Sunnan við húsið er timburpallur með heitum potti og timburveggjum. Malarplan fyrir utan hús. Norðan við húsið er afgirt hundagerði. Á lóðinni stendur geymsla sem er klædd bárújárn og er í slæmu ástandi. Á lóð er einnig stór gámur og það ásamt ófrágenginni lóð og slæmri umhirðu rýrir ásýnd umhverfis.

Húsið er hluti götummyndar.

Húsið er meira en 100 ára gamalt og þ.a.l. friðað.

**Varðveislumat:**

Listrænt gildi / Byggingarlist: Lágt Látlaust íbúðarhús. Útveggjaklæðning og efnisval rýrir ásýnd.

Menningarsögulegt gildi: Miðlungs Íbúðarhús.

Umhverfisgildi: Hátt Er hluti af götummynd

Upprunalegt gildi: Lágt Seinni tíma viðbyggingar og klæðning rýra upprunaleika.

Tæknilegt ástand: Lágt Húsið er í slæmu ástandi.

**Varðveislugildi:** Hátt Hefur varðveislugildi sökum aldurs og staðsetningar.

Verndarflokkar:

Friðuð hús - fjóluþlár litur á korti

Hönnuður:

Upphafleg notkun: Íbúð

Núverandi notkun: Íbúð



Gerð húss:	Upphafleg:	Núverandi:	Helstu breytingar:	Hönnuðir breytinga:
Byggingarefni: Timbur og steypa		Timbur og steypa	1940 Geymsla	
Útveggir:		Forskalað		
Þakgerð:	Mænisþak	Mænisþak		
Þakklæðning:	Bárujárn	Bárujárn		
Undirstaða:	Steinsteypt	Steinsteypt		
Útlit:	Einlyft	Einlyft		
	Ris	Ris		
	Reykháfur	Viðbygging Geymsla á lóð Reykháfur		

### Saga

Íbúðarhúsið ásamt sambyggðri geymslu norðan við húsið var byggt úr timbri 1927. Árið 1940 var byggð stór geymsla úr timbri og steypu sem hýsti fjós/hlöðu norðan við húsið.

Þorleifur Ingibergsson og Júlíana Hreiðarsdóttir byggðu húsið og bjuggu þar.

Skreytingar eru á vindskeiðum íbúðarhúss.

Steinhleðslur eru á lóð og torfgeymsla.

Húsið og útigeymslan þarfnast viðhalds.

Það er áberandi í umhverfi sínu og stendur eitt í landslaginu, búsetulandslag sem einkennir Útgarð.

### Varðveislumat:

Listrænt gildi / Byggingarlist:	Miðlungs	Frekar reisulegt hús en slæmt ástand rýrir ásýnd.
Menningarsögulegt gildi:	Hátt	Hluti af menningarsögu Garðs.
Umhverfisgildi:	Hátt	Hluti af búsetulandslagi
Upprunalegt gildi:	Miðlungs	Viðbygging rýrir upprunaleika.
Tæknilegt ástand:	Lágt	Ástand er slæmt og bæði íbúðarhúsið og útigeymslan þarfnast viðhalds.

### Varðveislugildi:

Verndarflokkar:	Hátt	Hefur varðveislugildi vegna menningarsögu.
		Götumynd - rauður litur á korti

Hönnuður:

Upphafleg notkun: Íbúð

Núverandi notkun: Íbúð



Gömlu Blómsturvellirnir.



Gerð húss:	Upphafleg:	Núverandi:	Helstu breytingar:	Hönnuðir breytinga:
Byggingarefni: Timbur		Timbur		
Útveggir: Bárújárn		Bárújárn	1978 Viðbygging	
Þakgerð: Mænisþak		Mænisþak		
Þakklæðning: Bárújárn		Bárújárn		
Undirstaða:				
Útlit: Einlyft		Einlyft		
Ris		Ris		
		Viðbygging		

## Saga

Fyrstu eigendur hússins voru Þorkell Hreiðarsson Skaftfjeld og Þórunn Jónsdóttir Skaftfjeld.

Engar teikningar eru til af húsinu. Austurhluti hússins mögulega seinni tíma stækkun.

Húsið er klætt ómáluðu nýlegu bárújárn. Húsið er í góðu ástandi. Timburviðbygging er norðan við húsið og rýrir hún ásýnd hússins.

Húsið er hluti götumyndar.

## Varðveislumat:

Listrænt gildi / Byggingarlist:	Lágt	Látlaust íbúðarhús. Seinni tíma breytingar rýra ásýnd.
Menningarsögulegt gildi:	Miðlungs	Íbúðarhús.
Umhverfisgildi:	Hátt	Er hluti af götumynd.
Upprunalegt gildi:	Lágt	Viðbygging rýrir upprunaleika.
Tæknilegt ástand:	Hátt	Húsið er í góðu ástandi.
<b>Varðveislugildi:</b>	Miðlungs	Hefur varðveislugildi sem hluti götumyndar.
Verndarflokkar:		

Umsagnarskyld hús - appelsínugulur litur á korti / Varðveisluverð heild - gulur litur á korti

Hönnuður:

Upphafleg notkun: Íbúð

Núverandi notkun: Íbúð

**Gerð húss:****Upphafleg:****Núverandi:****Helstu breytingar:****Hönnuðir breytinga:**

Byggingarefni: Timbur

Timbur

1942 Geymsla, fyrrum útihús

Útveggir: Bárújárn

Trapisustál

Þakgerð: Mænisþak

Mænisþak

1968 Geymsla, fyrrum útihús

Þakklæðning: Bárújárn

Bárújárn

Undirstaða:

Útlit: Einlyft  
Kjallari  
RisEinlyft  
Ris  
Kjallari  
Viðbygging  
Útgeymslur**Saga**

Engar teikningar eru til af húsinu.

Guðlaugur Oddsson útvegsbóndi og fiskimatsmaður byggði húsið. Fyrrum hjáleiga frá Útskálum.

Húsið er klætt trapisustáli, klæðning og gluggar í slæmu ástandi. Viðbygging með málaðri viðarklæðningu á norðausturhorni hússins.

Viðbyggingin er ólöguleg í formi og einkennilega staðsett, hún rýrir ásýnd hússins. Steypt plan fyrir framan hús.

Tvær geymslur eru á lóðinni og eru þær í slæmu ástandi.

Húsið er hluti af búsetulandslagi Útgarðs.

**Varðveislumat:**

Listrænt gildi / Byggingarlist: Miðlungs Reisulegt timburhús. Viðbygging og ástand rýra ásýnd.

Menningarsögulegt gildi: Miðlungs Íbúðarhús.

Umhverfisgildi: Hátt Er hluti af búsetulandslagi Útgarðs.

Upprunalegt gildi: Lágt Viðbygging rýrir upprunaleika.

Tæknilegt ástand: Lágt Húsið og geymslur þarfnast viðhalds.

**Varðveislugildi:** Miðlungs Hefur varðveislugildi sem hluti af búsetulandslagi á svæðinu.

Verndarflokkar:

Götumynd - rauður litur á korti

Hönnuður:

Upphafleg notkun: Íbúð

Núverandi notkun: Íbúð



Gerð húss:	Upphafleg:	Núverandi:	Helstu breytingar:	Hönnuðir breytinga:
Byggingarefni: Timbur		Timbur	1978 Geymsla	
Útveggir: Bárújárn		Bárújárn		
Þakgerð: Mænisþak		Mænisþak	1994 Viðbygging og þakkvistir	Brynjólfur Guðmundsson, Verkfræðingur
Þakklæðning: Bárújárn		Bárújárn		
Undirstaða: Steinsteyp		Steinsteyp		
Útlit:	Einlyft	Einlyft		
	Kvistir	Kvistir		
	Ris	Ris		
	Kjallari	Reykháfur		
	Reykháfur	Útitróppur		
<b>Saga</b>		Viðbygging		
		Kjallari		

Júlíus Rósant Guðlaugsson byggði húsið og bjó þar ásamt konu sinni Sigríði Helgadóttur.

Árið 1994 var húsið allt endurbýgt, viðbygging reist við vesturhlíð hússins og kvistar settir á þakið. Hugsanlega var húsið hækkað í þessum framkvæmdum, þ.e.a.s. kjallarin hækkaður.

Kjallarin er steypur en að öðru leyti er aðalbyggingarefni hússins timbur. Geymsla stendur á lóð vestan við húsið. Útigeymslan er í slæmu ástandi. Steypur útitróppur og stór timburverönd með veggjum.

Húsið þarfnast viðhalds en þakið virðist fremur nýlegt. Viðhaldsframkvæmdir hafa staðið lengi yfir.

Húsið er í töluverðri fjarlægð frá Skagabraut og nágrennahúsum. Það er áberandi í umhverfi sínu og stendur eitt í landslaginu, búsetulandslag sem einkennir Útgarð.

### Varðveislumat:

Listrænt gildi / Byggingarlist:	Miðlung	Reisulegt íbúðarhús en viðbygging er ólík upprunalegu húsi og rýrir ásýnd.
Menningarsögulegt gildi:	Miðlung	Íbúðarhús.
Umhverfisgildi:	Hátt	Er áberandi í umhverfi sínu. Gildi felst í staðsetningu hússins í umhverfinu. Er hluti af búsetulandslagi Útgarðs.
Upprunalegt gildi:	Miðlung	Viðbygging rýrir upprunaleika.
Tæknilegt ástand:	Lágt	Viðhaldsframkvæmdir hafa staðið lengi yfir.
<b>Varðveislugildi:</b>	Hátt	Hefur varðveislugildi sem hluti af búsetulandslagi á svæðinu og út frá gerð.

Verndarflokkar:

Götumynd - rauður litur á korti

Hönnuður:

Upphafleg notkun: Íbúð

Núverandi notkun: Íbúð



Gerð húss:	Upphafleg:	Núverandi:	Helstu breytingar:	Hönnuðir breytinga:
Byggingarefni: Steinsteipt		Steinsteipt	1925 Geymsla	
Útveggir:		Timbur		
Þakgerð:	Mænisþak	Mænisþak	1950 Geymsla	
Þakklæðning:	Bárujárn	Bárujárn		
Undirstaða:	Steinsteipt	Steinsteipt	1969 Bílskúr	
Útlit:	Einlyft Reykháfur Kjallari	Einlyft Reykháfur Útitróppur Viðbygging Kjallari Útigeymslur Bílskúr		

## Saga

Hólavellir eru elsta steinsteipta íbúðarhúsið í Útgarði.

Stefán Halldórsson byggði húsið og bjó þar alla sína tíð.

Húsið var endurbýgt af metnaði árið 2017 af núverandi eigendum. Húsið er viðarklætt fyrir utan kjallara sem er klæddur máluðum steniþlötum.

Skreytingar eru á vindskeiðum. Glugga- og hurðafaldar.

Húsið er byggt úr steypu en viðbygging á vesturhlíð er úr timbri. Sú viðbygging byggir á eldri grunni, fyrst var þar bíslag og svo skúr þar sem m.a. var reiðhjólaverkstæði.

Norðan við húsið er geymsla úr timbri (kallast útihús á teikningum) í ágætu ástandi fyrir utan þakið, var upphaflega fjós og er frá 1925. Vestan við þessa geymslu er skúr úr timbri sem er í slæmu ástandi. Fyrir liggja samþykktar teikningar til að endurbýggja hann og stækka og nýta til þjónustu. Á lóð stendur gámur.

Húsið er í töluverðri fjarlægð frá Skagabraut og nágrennahúsum. Það er áberandi í umhverfi sínu og stendur eitt í landslaginu, búsetulandslag sem einkennir Útgarð.

## Varðveislumat:

Listrænt gildi / Byggingarlist:	Miðlungs	Látlaust íbúðarhús sem hefur verið stækkað. Útveggjklæðning á kjallara rýrir ásýnd.
Menningarsögulegt gildi:	Miðlungs	Íbúðarhús.
Umhverfisgildi:	Hátt	Er áberandi í umhverfi sínu. Gildi felst í staðsetningu hússins í umhverfinu. Er hluti af búsetulandslagi Útgarðs.
Upprunalegt gildi:	Lágt	Viðbygging og klæðning rýrir upprunaleika.
Tæknilegt ástand:	Miðlungs	Húsið er í góðu ástandi.
Varðveislugildi:	Hátt	Hefur varðveislugildi sem hluti af búsetulandslagi á svæðinu.

Verndarflokkar:

Umsagnarskyld hús - appelsínugulur litur á korti / Varðveisluverð heild - gulur litur á korti



Hönnuður:

Upphafleg notkun: Útihús

Núverandi notkun: Byggðasafn

**Gerð húss:****Upphafleg:****Núverandi:****Helstu breytingar:****Hönnuðir breytinga:**

Byggingarefni: Steinsteyp

Útveggir: Ómúrað

Þakgerð: Mænisþak

Þakklæðning: Bárújárn

Undirstaða: Steinsteyp

Útlit: Einlyft  
Ris

Steinsteyp

Múrsléttað

Mænisþak

Bárújárn

Steinsteyp

Tvílyft

Ris

Svalir

Viðbygging

2017 Viðbygging

2005 Viðbygging

Ingibjór Björnsson,  
ByggingatæknifræðingurIngibjór Björnsson,  
Byggingatæknifræðingur**Saga**

Elsti hluti hússins, sem er vesturhlutinn í dag, var útihús (fjós og hlaða) sem tilheyrði búi vitavarðarins og Sigurbergur Þorleifsson vitavörður lét byggja á sínum tíma. Vita- og hafnamálastofnun átti húsin og notaði sem geymsluhúsnæði.

Árið 1995 opnaði byggðasafnið í þessu húsnæði þar sem það er enn starfrækt. Húsið var stækkað mikið til austurs þegar gerð var viðbygging á tveimur hæðum, með steypum útveggjum og stálgrind fyrir innveggi. Viðbyggingin sem hýsir nýjan og stærri sýningarsal ásamt veitingastað var tekin í notkun á 10 ára afmæli safnsins, árið 2005.

Til eru samþykktar teikningar frá árunum 2004-2017 fyrir minni háttar breytingum.

Árið 2017 bættist við lítil viðbygging á austurhlíð nýjasta hluta byggingarinnar, sem hýsir snyrtingar á jarðhæð og svalir á annari hæð. Þök byggingarinnar eru klædd ómáluðu nýlegu bárújárn.

Húsið er hluti af heild vestast í Útgarði sem samanstendur af byggðasafninu, vitunum og vitavarðahúsinu.

**Varðveislumat:**

Listrænt gildi / Byggingarlist: Lágt Viðbygging er umfangsmikil. Form og hlutföll hennar mættu falla betur að eldri hluta.

Menningarsögulegt gildi: Hátt Hluti af menningarsögu Garðs.

Umhverfisgildi: Hátt Hluti af heild með vitum og vitavarðahúsi.

Upprunalegt gildi: Lágt Viðbygging rýrir upprunaleika.

Tæknilegt ástand: Hátt Húsið er í góðu ástandi.

**Varðveislugildi:** Miðlungs Hefur varðveislugildi sem hluti af heild á svæðinu.

Verndarflokkar:

Varðveisluverð heild - gulur litur á korti

Hönnuður: Einar Erlendsson og Axel Sveinsson

Upphafleg notkun: Vitavarðahús

Núverandi notkun: Menningarstarfsemi



Gerð húss:	Upphafleg:	Núverandi:	Helstu breytingar:	Hönnuðir breytinga:
Byggingarefni: Steinsteyp		Steinsteyp	1950 Viðbygging, turn.	Einar Erlendsson og Axel Sveinsson, Arkit. / verkfr.
Útveggir: Múrsléttað		Múrhúð		
Þakgerð: Valmaþak		Valmaþak		
Þakklæðning: Bárújárn		Bárújárn		
Undirstaða: Steinsteyp		Steinsteyp		
Útlit:	Einlyft	Einlyft		
	Ris	Tvílyft		
	Útitróppur	Ris		
	Kjallari	Turn		
<b>Saga</b>		Útitróppur		
		Viðbygging		
		Kjallari		

Garðskagi var einn þeirra vitastaða þar sem vitavörður hafði fasta búsetu og stóð svo fram til 1979. Byggðasafn Gerðahrepps er starfrækt í útihúsum þeim sem tilheyrðu því vitavarðarins.

Vitavarðahúsið skiptist í tvo hluta, íbúðarhús sem var byggt 1933 og turn sem var byggður 1951 sem miðunarstöð og er sambyggður. Turninn hýsti miðunarstöð í nokkur ár, þar til önnur tækni tók við.

Húsið er í frekar slæmu ástandi, en þakið er klætt ómáluðu nýlegu bárújarni.

Síðasti vitavörðurinn var Guðni Ingimundarson en hann hætti störfum árið 2004.

Húsið er hluti af heild vestast í Útgarði sem samanstendur af byggðasafninu, vitunum og vitavarðahúsinu.

## Varðveislumat:

Listrænt gildi / Byggingarlist:	Hátt	Óhefðbundið hús. Fágætisgildi.
Menningarsögulegt gildi:	Hátt	Hluti af menningarsögu Garðs og sögu vita á Íslandi.
Umhverfisgildi:	Hátt	Hluti af þyrpingu með Garðskagavita og byggðarsafninu.
Upprunalegt gildi:	Miðlungs	Turn sem er byggður síðar rýrir upprunaleika.
Tæknilegt ástand:	Lágt	Húsið er í slæmu ástandi fyrir utan þakið.
<b>Varðveislugildi:</b>	Hátt	Hefur varðveislugildi af sögulegum ástæðum, út frá gerð og vegna staðsetningar í umhverfinu.
Verndarflokkar:		

Götumynd - rauður litur á korti / Varðveisluverð heild - gulur litur á korti

Hönnuður:

Upphafleg notkun: Íbúð

Núverandi notkun: Íbúð

**Gerð húss:****Upphafleg:****Núverandi:****Helstu breytingar:****Hönnuðir breytinga:**

Byggingarefni: Timbur

Timbur

Útveggir: Bárújárn

Bárújárn og viðarklæðning

Þakgerð: Mænisþak

Mænisþak

Þakklæðning: Bárújárn

Bárújárn

Undirstaða:

Útlit: Einlyft

Einlyft

**Saga**

Engar teikningar eru til af húsnæðinu.

Sennilega hefur húsið verið stækkað í áföngum.

Smáhýsi úr timbri er vestan við húsið.

Steypt stétt norðan við hús og viðarpallur með háum skjólveggjum. Við austur- og suðurhlíð húss er lægra timburgrindverk.

Viðhaldsframkvæmdir eru í gangi og verið er að klæða húsið með viðarklæðningu. Þak virðist nýlegt.

Húsið er hluti af þyrpingu húsa við Akurhúsveg. Það stendur eitt í landslaginu, búsetulandslag sem einkennir Útgarð.

**Varðveislumat:**

Listrænt gildi / Byggingarlist: Lágt Einfalt hús með breytingum.

Menningarsögulegt gildi: Miðlungs Hluti af menningarsögu Garðs.

Umhverfisgildi: Hátt Er hluti af búsetulandslagi Útgarðs.

Upprunalegt gildi: Lágt Viðbyggingar rýra upprunaleika.

Tæknilegt ástand: Miðlungs Viðhaldsframkvæmdir eru í gangi.

**Varðveislugildi:** Miðlungs Hefur varðveislugildi vegna menningarsögu.

Verndarflokkar:

Umsagnarskyld hús - appelsínugulur litur á korti / Varðveisluverð heild - gulur litur á korti

Hönnuður: Axel Sveinsson

Upphafleg notkun: Viti

Núverandi notkun: Viti



Gerð húss:	Upphafleg:	Núverandi:	Helstu breytingar:	Hönnuðir breytinga:
Byggingarefni:	Steinsteypt	Steinsteypt		
Útveggir:	Ljóst kvars	Kústað		
Þakgerð:				
Þakklæðning:				
Undirstaða:	Steinsteypt	Steinsteypt		
Útlit:	Fimm hæðir eða fleiri	Fimm hæðir eða fleiri		
	Turn	Turn		
	Útitróppur	Útitróppur		

## Saga

Nýi Garðskagavittinn var byggður árið 1944 og stendur á fornu akurlandi sem var úthlutað úr landi Útskála. Vittinn sem er meira en helmingi hærri en sá eldri setur sterkan svip á umhverfi Útgarðs ásamt gamla vitanum. Nýi vittinn var hannaður af Axel Sveinssyni verkfræðingi og byggður til að koma í stað þess gamla sem þótti of lágur og var einnig í hættu vegna landbrots. Vittinn er tæpir 29 m hár og er því hæsti viti landsins.

Hinn sívali kóníski steinsteyputurn er með ljóshúsi sem er ensk smíð. Vittinn var húðaður með ljósu kvasi í upphafi en var kústaður með hvítu viðgerðar- og þéttiefni árið 1986.

Í fyrstu voru notuð ljóstækín úr eldri Garðskagavitanum en árið 1946 var vittinn rafvæddur.

Húsið er hluti af heild vestast í Útgarði sem samanstendur af byggðasafninu, vitunum og vitavarðahúsinu.

## Varðveislumat:

Listrænt gildi / Byggingarlist:	Hátt	Áberandi og stílhrein bygging byggð af metnaði.
Menningarsögulegt gildi:	Hátt	Hluti af menningarsögu Garðs.
Umhverfisgildi:	Hátt	Eitt af helstu kennimerkjum Garðs og hluti af heild. Afgerandi í umhverfi sínu vegna stærðar.
Upprunalegt gildi:	Hátt	Upprunalegt útlit fyrir utan útveggjafrágang.
Tæknilegt ástand:	Hátt	Vittinn er í mjög góðu ástandi.

**Varðveislugildi:** Hátt Hefur mikið varðveislugildi vegna menningarsögu, byggingarlistar og umhverfis.

Verndarflokkar:

Götumynd - rauður litur á korti

Hönnuður:

Upphafleg notkun: Viti

Núverandi notkun: Menningarstarfsemi

**Gerð húss:****Upphafleg:****Núverandi:****Helstu breytingar:****Hönnuðir breytinga:**

Byggingarefni: Steinsteyp

Steinsteyp

Viðbygging.

Útveggir: Múrsléttað

Múrsléttað

Þakgerð:

Þakklæðning:

Undirstaða: Steinsteyp

Steinsteyp

Útlit: Fimm hæðir eða fleiri

Fimm hæðir eða fleiri

**Saga**

Garðskagaviti eldri er elsta steinsteypa byggingin í Útgarði og með þeim elstu á landsvísu.

Þar sem gamli vitinn stendur var áður leiðarmerki eða varða frá árinu 1847 og síðar með ljóskeri frá 1884.

Vitinn var byggður árið 1897 á Garðskagatá, í umsjá dönsku vitamálastofnunarinnar og hannaður af starfsmönnum hennar. Þegar hann var byggður var hann um hundrað metra uppi í landi, í dag er hann á skeri við flæðarmálið. Landbrot var svo ört að árið 1912 varð að gera gangbrú út í vitann en þegar brim voru mikil gat vitavörður hæglega orðið veðurtepptur úti í vitanum.

Vitinn er steinsteypur, ferstrendur 11 m. hár turn. Ljós húsið var úr járnsteypu, það var nýlega endurnýjað. Varðklefi úr timbri var byggður utan á vitann en steinsteypa viðbyggingin sem enn stendur var reist í hennar stað.

Notkun vitans var hætt haustið 1944 þegar nýi Garðskagavitin var tekinn í notkun. Vitinn var notaður sem fuglaathugunarstöð á vegum Náttúrufræðistofnunar Íslands 1962-1978. Nú er hann innréttaður sem kaffihús.

Vitinn var friðaður árið 2003.

**Varðveislumat:**

Listrænt gildi / Byggingarlist:

Hátt

Stílhreinn og svipsterkur.

Menningarsögulegt gildi:

Hátt

Mikilvægur í sögu svæðisins.

Umhverfisgildi:

Hátt

Kennileiti sem er skemmtilega staðsett í tengslum við fjöruna og í góðu samhengi við nýja vitann og byggðasafnið. Áberandi bygging sem setur svip sinn á umhverfið.

Upprunalegt gildi:

Hátt

Hefur upprunalegt yfirbragð þó ljóshúsið hafi verið fjarlæggt og varðklefinn breyttur.

Tæknilegt ástand:

Hátt

Ástand er mjög gott.

**Varðveislugildi:**

Hátt

Hefur varðveislugildi vegna aldurs, menningarsögu, byggingarlistar og umhverfis.

Verndarflokkar:

Friðlýst hús - blár litur á korti

Hönnuður:

Upphafleg notkun: Íbúð  
Núverandi notkun:

<b>Gerð húss:</b>	<b>Upphafleg:</b>	<b>Núverandi:</b>	<b>Helstu breytingar:</b>	<b>Hönnuðir breytinga:</b>
-------------------	-------------------	-------------------	---------------------------	----------------------------

Byggingarefni: Timbur

Timbur

Viðbygging

Útveggir: Bárújárn

Bárújárn

Þakgerð: Mænisþak

Mænisþak

Þakklæðning: Bárújárn

Bárújárn

Undirstaða:

Útlit: Ris  
Einlyft  
ReykháfurEinlyft  
Inngönguskúr (bíslag)  
Kvistir  
Ris  
Svalir  
Útitróppur  
Viðbygging  
Kjallari  
Portbyggt**Saga**

Útskálaprestsetrið er eitt elsta prestsetur landsins og hefur menningarsögulegt gildi. Endurbyggingu hússins er lokið að utan og húsið hefur verið fært í upprunalegra horf. Til stendur að endurgera innviði hússins líka og verða gerðar breytingar á innra skipulagi m.a. til að mæta nútímakröfum og þannig að húsnæðið nýtist sem best.

Burðarvirki útveggja er úr timbri (timburgrind) en á milli stoða var steypa sem hefur verið fjarlægð. Timburveggir hvíla á hlöðnum / steypum útveggjum kjallara. Kjallaragólf er steyp en milliloft annara hæða eru borin af timburbitum sem hvíla á útveggjum ásamt miðvegg hússins. Hlaðinn skorsteinn úr múrsteini hefur verið fjarlægður. Kjallaragólf hefur verið dýpkað. Skreytingar eru á húsinu, á vindskeiðum, á böndum undir þakskeggi, fyrir ofan glugga og á glugga- og hurðaföldum.

Til eru samþykktar teikningar frá árinu 2006 og eru þær ekki í samræmi við útlit hússins eftir endurbyggingu. Endurbygging hússins er myndarlegt framtak og vandað hefur verið til verka. Lóðarfrágangi upp við hús er ólokið.

Húsið er í töluverðri fjarlægð frá Skagabraut og nágrennahúsum fyrir utan kirkjuna. Það er áberandi í umhverfi sínu og hefur einstaka stöðu í bæjarmyndinni.

Húsið er meira en 100 ára gamalt og þ.a.l. friðað.

**Varðveislumat:**

Listrænt gildi / Byggingarlist:	Hátt	Reisulegt og myndarlegt hús í góðum hlutföllum. Endurbygging gamla prestsetursins er til sóma.
Menningarsögulegt gildi:	Hátt	Hluti af menningarsögu svæðisins og á ásamt kirkjunni sem kirkjustaður mikla og langa sögu.
Umhverfisgildi:	Hátt	Er ekki hluti götmyndar en hefur engu að síður einstaka stöðu í umhverfinu og bæjarmyndinni, við Útskálakirkju.
Upprunalegt gildi:	Hátt	Hefur upprunalegt yfirbragð þrátt fyrir breytingar.
Tæknilegt ástand:	Hátt	Ytra byrði í mjög góðu ástandi. Til stendur að endurgera innviði hússins.
<b>Varðveislugildi:</b>	Hátt	Hefur mikið varðveislugildi vegna aldurs, menningarsögu, byggingarlistar og umhverfis.

Verndarflokkar:

Friðuð hús - fjólublár litur á korti

Hönnuður: Einar Jónsson

Upphafleg notkun: Kirkja

Núverandi notkun: Kirkja

**Gerð húss:****Upphafleg:****Núverandi:****Helstu breytingar:****Hönnuðir breytinga:**

Byggingarefni: Timbur

Timbur

1895 Stækkun og forkirkja reist

Jóhannes Böðvarsson,

Útveggir:

Bárujárn

Þakgerð: Mænisþak

Mænisþak

1975 Forkirkjan stækkuð

Þakklæðning:

Bárujárn

Undirstaða: Hlaðin úr tilhöggnu grjóti

Hlaðin úr tilhöggnu grjóti

Útlit: Einlyft

Einlyft

Turn

Turn

Skreytingar á hæðarskilista á turni

**Saga**

Kirkja hefur líklega verið á Útskálum frá fyrstu tíð, hennar er fyrst getið í kirknaskrá Páls biskups frá um 1200.

Útskálur voru eitt mesta höfuðból á Suðurnesjum, kirkjustaður og prestsetur. Útskálakirkja er úr timbri og reist á hlöðnum grunni á árunum 1861-63 að frumkvæði sóknarprestisins, síra Sigurðar B. Sívertsens (1808-1887), hann var prestur í Útskálum í tæplega hálfa öld. Hönnuður var Einar Jónsson frá Brúarhrauni. Kirkjan er með sönglofti, forkirkju og turni og tekur um 200 manns í sæti.

Árið 1895 var hún lengd til austurs og forkirkja reist. Hönnuður þessara breytinga var Jóhannes Böðvarsson frá Útskálum.

Árið 1975 var forkirkjan stækkuð og þar komið fyrir snyrtingu, geymslu og skráðhúsi.

Að innan er kirkjan máluð og skreytt af Áka Granz, málameistara.

Eins og sjá má á eldri ljósmynd hér að ofan var steinhleðsluveggur sunnan við kirkjuna. Í stað hans kom steypur veggur, sem nær líka umhverfis kirkjuna á vesturhlið. Þessi steypa veggur þarfnast viðhalds. Norðan við kirkjuna er steinhleðsluveggur í góðu ástandi. Steypa aðkomustétt fyrir framan kirkjuna þarfnast viðhalds. Gluggar þarfnast málningu og bárujárnsklæðning er farin að láta á sjá.

Kirkjan er af yngri turngerð og var friðuð árið 1990.

**Varðveislumat:**

Listrænt gildi / Byggingarlist:

Hátt

Gott dæmi um kirkju frá þessum tíma, einföld og í ágætum hlutföllum.

Menningarsögulegt gildi:

Hátt

Hluti af menningarsögu svæðisins og á sem kirkjustaður mikla og langa sögu.

Umhverfisgildi:

Hátt

Er ekki hluti götmyndar en hefur engu að síður einstaka stöðu í bæjarmyndinni og umhverfinu, við Útskálaprestsetrið og tjörn.

Upprunalegt gildi:

Hátt

Hefur upprunalegt yfirbragð þrátt fyrir stækkun.

Tæknilegt ástand:

Miðlungs

Er í ágætu ástandi en þó er kominn tími á reglubundið viðhald.

**Varðveislugildi:**

Hátt

Hefur mikið varðveislugildi vegna aldurs, menningarsögu, byggingarlistar og umhverfis.

Verndarflokkar:

Friðlýst hús - blár litur á korti

Hönnuður:

Upphafleg notkun: Íbúð  
Núverandi notkun: Íbúð

Séð til Akurhúsa.



Gerð húss:	Upphafleg:	Núverandi:	Helstu breytingar:	Hönnuðir breytinga:
Byggingarefni: Timbur		Timbur	1979 Kvistir settir á húsið.	Bergmann Þorleifsson,
Útveggir: Bárújárn		Bárújárn		
Þakgerð: Mænisþak		Mænisþak með kvistum		
Þakklæðning: Bárújárn		Bárújárn		
Undirstaða:				
Útlit: Einlyft Ris		Tvílyft Kvistir		

## Saga

Settir voru kvistir sitt hvoru megin við mæni árið 1979.

Reisulegt hús í slæmu ástandi og þarfnast viðhalds.

Húsið er hluti af þyrpingu húsa við Akurhúsaveg. Það er áberandi í umhverfi sínu og stendur eitt í landslaginu, búsetulandslag sem einkennir Útgarð.

Húsið er meira en 100 ára gamalt og þ.a.l. friðað.

## Varðveislumat:

Listrænt gildi / Byggingarlist:	Miðlungs	Reisulegt íbúðarhús í góðum hlutföllum.
Menningarsögulegt gildi:	Hátt	Eitt af elstu húsunum á svæðinu.
Umhverfisgildi:	Hátt	Er áberandi í umhverfi sínu. Er hluti af búsetulandslagi Útgarðs.
Upprunalegt gildi:	Miðlungs	Kvistir rýra upprunaleika
Tæknilegt ástand:	Lágt	Húsið er í slæmu ástandi.
Varðveislugildi:	Hátt	Hefur mikið varðveislugildi vegna aldurs, menningarsögu og umhverfis.
Verndarflokkar:		Friðuð hús - fjólublár litur á korti



Hönnuður:

Upphafleg notkun: Íbúð

Núverandi notkun: Íbúð



Séð til Akurhúsa.

**Gerð húss:****Upphafleg:****Núverandi:****Helstu breytingar:****Hönnuðir breytinga:**

Byggingarefni: Timbur

Timbur

Kvistir og stækkun

Útveggir:

Flísar ljósar

Þakgerð: Mænisþak

Mænisþak með kvistum

Þakklæðning: Bárújárn

Bárújárn

Undirstaða: Steinsteypt

Steinsteypt

Útlit: Einlyft

Einlyft

Ris

Kvistir

Reykháfur

Ris

Kjallari

Kjallari

Bílskúr

**Saga**

Á eldri ljósmynd má sjá byggðina á Akurhúsum eins og þau voru. Fyrir miðri mynd stendur torfbærinn (farin), við hlið hans er útihúsið (bílskúr í dag), svo næst til hægri kemur hjallur (farinn) og lengst til hægri er íbúðarhúsið sem stendur enn í dag, timburhús með steypum kjallara. Samanburður við gamla ljósmynd sýnir að kvistir hafa verið settir á íbúðarhúsið og húsið stækkað. Talið er að þessar breytingar hafi átt sér stað í kringum árið 1978 og hafi tekið nokkur ár.

Jórunn Ólafsdóttir og Þorlákur Benediktsson bjuggu í Akurhúsum og ráku lengi verslun þar. Fyrir 1932 var verslunin í gamla torfbænum eða í sérstöku húsi sem nú er horfið. Verslunin var starfrækt á árunum 1921-1972. Á byggðasafninu í Garði má finna afgreiðsluborð, hillur, bókhaldsgögn og fleiri muni úr versluninni.

Stæðilegt íbúðarhúsið stendur á háum steypum sökkli. Íbúðarhæðin er úr timbri og þakhæð undir súð að hluta. Heimilið var á efri hæðum og verslunin í kjallaranum. Steypt stétt var umhverfis húsið og steypar tröppur upp á hæðina og ofan í kjallarann. Vindmylla til rafmagnsframleiðslu austur á túni með góðan aðgang að vindi. Vatn var leitt í húsið úr brunni og steyp þró tengd frárennsli hússins. Í stóra útihúsinu var fjós og hlaða ásamt vinnuástöðu búans. Eftir að hætt var með kýr í húsinu rak Jórunn þar eggjabú lengi. Í hjallinum sem nú er horfinn var vörugeymsla fyrir verslunina. Í gamla bænum var búíð, oft án þess að tekin væri leiga.

Engar teikningar eru til af húsnæðinu.

Stór bílskúr er vestan við íbúðarhúsið og steyp stétt á milli.

Húsið er hluti af þyrpingu húsa við Akurhúsveg. Steyptur sökkull með timburgrindverki á lóð.

**Varðveislumat:**

Listrænt gildi / Byggingarlist:

Miðlungs

Stæðilegt hús.

Menningarsögulegt gildi:

Miðlungs

Hluti af menningarsögu Garðs.

Umhverfisgildi:

Hátt

Húsið er áberandi í umhverfi sínu og hluti af heild við Akurhúsveg. Er hluti af búsetulandslagi Útgarðs.

Upprunalegt gildi:

Lágt

Kvistir, útlitsbreytingar og útveggjakklaðning rýra upprunaleika.

Tæknilegt ástand:

Hátt

Húsið er í frekar góðu ástandi og viðhaldsframkvæmdir virðast vera í gangi.

**Varðveislugildi:**

Miðlungs

Hefur varðveislugildi sem hluti af heild á svæðinu.

Verndarflokkar:

Varðveisluverð heild - gulur litur á korti

Hönnuður:

Upphafleg notkun: Iðnaður  
Núverandi notkun: Iðnaður

Gerð húss:	Upphafleg:	Núverandi:	Helstu breytingar:	Hönnuðir breytinga:
Byggingarefni: Steypa og timbur		Steypa og timbur		
Útveggir:		Múr og bárujárn	1975 Viðbygging	
Þakgerð:	Einhalla (skúrþak)	Einhalla (skúrþak)		
Þakklæðning:	Bárujárn	Bárujárn		
Undirstaða:	Steinsteypt	Steinsteypt		
Útlit:	Einlyft	Einlyft Viðbygging		

## Saga

Engar teikningar eru til af húsinu.

Saltverkunarhúsið var byggt 1972 úr steypu og timbri. Viðbygging var reist 1975 fyrir fiskverkunarhús.

Malarplan er sunnan við hús.

Húsið er hluti af þyrpingu iðnaðarhúsa við Akurhúsaveg.

## Varðveislumat:

Listrænt gildi / Byggingarlist:	Lágt	Einföld skemma.
Menningarsögulegt gildi:	Miðlungs	Hluti af atvinnusögu Garðs.
Umhverfisgildi:	Hátt	Er hluti af heild.
Upprunalegt gildi:	Miðlungs	Viðbygging rýrir upprunaleika.
Tæknilegt ástand:	Miðlungs	Húsið er í ágætu ástandi.
<b>Varðveislugildi:</b>	Miðlungs	Hefur varðveislugildi sem hluti af heild.
Verndarflokkar:		Varðveisluverð heild - gulur litur á korti

Hönnuður:

Upphafleg notkun: Iðnaður

Núverandi notkun: Iðnaður

**Gerð húss:****Upphafleg:****Núverandi:****Helstu breytingar:****Hönnuðir breytinga:**

Byggingarefni: Steypa og timbur

Steypa og timbur

1958 Bílskúr

Útveggir:

Bárujárn

Pakgerð: Mænisþak

Mænisþak

Pakklæðning: Bárujárn

Bárujárn

Undirstaða:

Útlit: Einlyft

Einlyft  
Viðbygging  
Skúr á lóð**Saga**

Engar teikningar eru til af húsinu.

Húsið er frá árinu 1906 og árið 1958 bættist bílskúr við. Húsið er afar illa farið. Á lóð er skúr og gámur. Slæm umhirða á lóð rýrir ásýnd umhverfis.

Húsið er hluti af þyrpingu iðnaðarhúsa við Akurhúsaveg.

Húsið er meira en 100 ára gamalt og þ.a.l. friðað.

**Varðveislumat:**

Listrænt gildi / Byggingarlist:

Lágt

Einföld bygging með breytingum.

Menningarsögulegt gildi:

Hátt

Eitt af elstu húsunum á svæðinu. Hluti af atvinnusögu Garðs.

Umhverfisgildi:

Hátt

Er hluti af heild.

Upprunalegt gildi:

Miðlungs

Viðbygging rýrir upprunaleika.

Tæknilegt ástand:

Lágt

Mjög slæmt ástand.

**Varðveislugildi:**

Hátt

Hefur mikið varðveislugildi vegna aldurs, atvinnusögu og umhverfis.

Verndarflokkar:

Friðuð hús - fjóluþlár litur á korti

Hönnuður:

Upphafleg notkun: Iðnaður

Núverandi notkun: Iðnaður

**Gerð húss:****Upphafleg:****Núverandi:****Helstu breytingar:****Hönnuðir breytinga:**

Byggingarefni: Timbur

Timbur

Útveggir: Bárújárn

Bárújárn

Þakgerð: Mænisþ. og einhalla

Mænisþ. og einhalla

Þakklæðning: Bárújárn

Bárújárn

Undirstaða: Steinsteipt

Steinsteipt

Útlit: Einlyft

Einlyft

Inngönguskúr (bíslag)

**Saga**

Útgerðin Von byggði húsið.

Engar teikningar eru til af húsnæðinu.

Timburhús sem samanstendur af tveimur hlutum, báðir byggðir árið 1964, með steiptum sökli. Sá stærri hýsir fiskverkunarhús en sá minni starfsmannahús.

Malbikað plan sunnan við húsið. Á lóð eru gámar. Húsið þarfnast viðhalds, bárújárnsklæðning illa farin.

Húsið er hluti af þyrpingu iðnaðarhúsa við Akurhúsaveg.

**Varðveislumat:**

Listrænt gildi / Byggingarlist: Lágt Einföld skemma.

Menningarsögulegt gildi: Miðlungs Hluti af atvinnusögu Garðs.

Umhverfisgildi: Hátt Er hluti af umhverfisheild.

Upprunalegt gildi: Miðlungs Ekki vitað.

Tæknilegt ástand: Lágt Húsið þarfnast viðhalds.

**Varðveislugildi:** Miðlungs Hefur varðveislugildi vegna staðsetningar.

Verndarflokkar:

Varðveisluverð heild - gulur litur á korti

Hönnuður:

Upphafleg notkun: Íbúð

Núverandi notkun: Iðnaður

**Gerð húss:****Upphafleg:****Núverandi:****Helstu breytingar:****Hönnuðir breytinga:**

Byggingarefni: Timbur

Timbur

Útveggir: Bárújárn

Bárújárn

Þakgerð: Mænisþak

Mænisþak

Þakklæðning: Bárújárn

Bárújárn

Undirstaða:

Útlit: Einlyft

Einlyft  
Smáhýsi á lóð**Saga**

Þarna stóðu tvö fiskverkunarhús, annað þeirra er horfið. Skemman sem enn stendur er notuð sem trésmíðaverkstæði í dag. Á lóð, suðaustur af skemmunni, stendur timburbústaður, sennilega til flutnings.

Engar teikningar eru til af húsnæðinu.

Bárújárnsklæðning á útveggjum í ágætis ástandi en gluggar og hurð þarfnast viðhalds.

Húsið er hluti af þyrpingu iðnaðarhúsa við Akurhúsveg.

**Varðveislumat:**

Lístrænt gildi / Byggingarlist:

Lágt

Einföld skemma.

Menningarsögulegt gildi:

Miðlungs

Hluti af íbúðar- og atvinnusögu Garðs.

Umhverfisgildi:

Hátt

Er hluti af heild.

Upprunalegt gildi:

Miðlungs

Ekki vitað

Tæknilegt ástand:

Miðlungs

Þarfnast viðhalds að hluta.

**Varðveislugildi:**

Miðlungs

Hefur varðveislugildi sem hluti af heild.

Verndarflokkar:

Varðveisluverð heild - gulur litur á korti

Hönnuður:

Upphafleg notkun: Sjöhús

Núverandi notkun: Menningarstarfsemi



Gömlu Lambastaðir



Sjöhús

Gerð húss:	Upphafleg:	Núverandi:	Helstu breytingar:	Hönnuðir breytinga:
Byggingarefni:				
Útveggir:		Bárujárn		
Þakgerð:		Einhalla (skúrþak)		
Þakklæðning:		Bárujárn		
Undirstaða:				
Útlit:		Einlyft		

## Saga

Lambastaðir voru kóngsjörð og ein mesta útvegsjörð í sveitinni á tímum áraskipanna. Byggð hefur verið lengi á Lambastöðum, m.a. er greint frá byggð þar í jarðabók sem tekin var saman 1703. Samkvæmt heimildum voru sárafá timburhús í Garðinum árið 1880, en vitað er að árið 1890 var komið tvílyft timburhús á Lambastöðum sem þótti mikil bygging. Gamli bærinn var fluttur undan sjó fyrir árið 1703 og nýi bærinn er sunnar á jörðinni, beint upp af gamla bænum.

Gömlu Lambastaðir (gult hús á eldri ljósmynd) sem stóð austan við sjöhúsið sem stendur þar eitt í dag, hefur nú verið rífið. Þar bjó Þorgeir Magnússon útvegsbóndi ásamt konu sinni Helgu Þorsteinsdóttur. Sonur þeirra Guðmundur byggði nýja húsið á Lambastöðum, Skagabraut 62a.

Sjöhúsið sem eftir stendur við Lambastaðavör er bárujárnsklætt á útveggjum og þaki og sökkullinn steiptur og einnig steinhleðsla.

Árið 2009 var sjöhúsið gert upp og upplýsingaskilti sett upp með fróðleik um sögu svæðisins við Lambastaðavör. Þarna má sjá gamalt uppsátur, lendingarvör, gönguspil, vélknúð spil sem notað var síðustu árin sem opnum bátum var róíð úr þessum vörum en þær eru 30 talsins meðfram ströndinni í Garðinum. Við sjöhúsið er gamall trébátur, steinhleðslur og annað sem tengist sjósókn fyrri tíma.

## Varðveislumat:

Listrænt gildi / Byggingarlist:	Lágt	Einföld bygging.
Menningarsögulegt gildi:	Hátt	Hefur varðveislugildi vegna menningarsögu svæðisins.
Umhverfisgildi:	Hátt	Hefur varðveislugildi vegna staðsetningar.
Upprunalegt gildi:	Miðlungs	Ekki vitað
Tæknilegt ástand:	Miðlungs	Húsið er í góðu ástandi.
<b>Varðveislugildi:</b>	Miðlungs	Hefur varðveislugildi vegna menningarsögu.
Verndarflokkar:		Varðveisluverð heild - gulur litur á korti

Hönnuður:

Upphafleg notkun: Fiskhús

Núverandi notkun:



Gerð húss:	Upphafleg:	Núverandi:	Helstu breytingar:	Hönnuðir breytinga:
Byggingarefni: Timburgrind		Timburgrind		
Útveggir:		Bárujárn		
Þakgerð: Mænisþak		Mænisþak		
Þakklæðning: Bárujárn		Bárujárn		
Undirstaða:				
Útlit: Einlyft		Einlyft		

## Saga

Þessi hús ganga undir nafninu Oddsskúrar eftir Oddi Jónssyni útvegsbónda í Presthúsum sem byggði þau og átti þau í meira en 40 ár. Þarna var lengi útræði og Oddur sem var líklega síðastur að róa þaðan notaði húsin sem blautfiskhús. Í húsinu var verkaður fiskur allt þar til u.þ.b. 1970.

Inni í litlu hlöðnu húsi sem stendur sunnan við aðalhúsið lét Oddur gera borholu fyrir vatn í kringum 1965.

Suður af húsinu stóð áður bygging sem var samföst, lægri og lengri. Sá hluti hússins fuk burt í kringum 1978 en einn steypur veggur stendur eftir af því.

Steyptar þrær standa enn inni í húsinu og einnig fyrir utan það.

Ásgeir Hjálmarsson barnabarn Odds, keypti Oddsskúra í kringum árið 1978 og átti til 1984 þegar Þorgeir keypti þá og notaði sem geymsluhús vegna útgerðar.

Bærinn á þessa eign í dag og leigir út.

Timburgrindin er í góðu ástandi sem og allir innviðir hússins. Ytri járnklæðning þarfnast viðhalds.

Húsið er eitt af mörgum sjóhúsum sem stóðu á sjávarbakknum í Garði. Eins og sjóhúsið sem hefur verið varðveitt á Lambastöðum hafa Oddsskúrar varðveislugildi af sögulegum ástæðum.

## Varðveislumat:

Listrænt gildi / Byggingarlist:	Lágt	Einföld bygging.
Menningarsögulegt gildi:	Hátt	Hefur varðveislugildi vegna atvinnusögu Garðs.
Umhverfisgildi:	Hátt	Stendur á fallegum stað við sjó og tjörn.
Upprunalegt gildi:	Miðlungs	Ekki vitað.
Tæknilegt ástand:	Miðlungs	Húsið er í nokkuð góðu ástandi, þ.e.a.s. timburgrind og innviðir. Bárujárnklæðning er illa farin.
<b>Varðveislugildi:</b>	Miðlungs	Hefur varðveislugildi vegna mikillar sögu í tengslum við fiskvinnslu.
Verndarflokkar:		Varðveisluverð heild - gulur litur á korti





## Heimildir

- Aðalskipulag Sveitarfélagsins Garðs 2013-2030, Greinargerð janúar 2015. Kanon arkitektar og VSÓ Ráðgjöf.
- Ágústa Edwald (2008). *Fornleifar á Garðskaga*. Reykjavík: Fornleifastofnun Íslands.
- Birna Lárusdóttir og Orri Vésteinsson (2005). *Útskálar í Garði*. Reykjavík: Fornleifastofnun Íslands
- Jón P. Þór (1998). Gerðahreppur 90 ára. 1908 - 1998.
- Skipulagslög nr.123/2010.
- Skipulagsreglugerð nr. 90/2013.
- Lög um verndarsvæði í byggð nr. 87/2015.
- Reglugerð um verndarsvæði í byggð 575/2016.
- Lög um menningarminjar nr. 80/2012.
- Leiðbeiningar Minjastofnun Íslands 3 Verndarsvæði í byggð tillaga og greinargerð Guðný Gerður Gunnarsdóttir. 2017.
- Útgarður, tillaga að deiliskipulagi, 2009. Teiknistofa G.J. og Suðaustanáttá landslagsarkitektúr.
- Upplýsingar af heimasíðu Sveitarfélagsins Garðs.
- Embættismenn Sveitarfélagsins Garðs: Einar Friðrik Brynjarsson, Guðbjörg Gabrielsdóttir, Jón Ben Einarsson.
- Hörður Gíslason, fyrrum íbúi í Garði.
- Ásgeir Hjálmarsson, íbúi í Garði.
- Ljósmyndir (ef ekki er tilgreint við ljósmynd):
  - Kanon arkitektar,
  - Hreinn Magnússon
  - svgarður.is
  - Þjóðminjasafn Íslands, sarpur.is
  - Gömul mynd af Lambastöðum í eigu Magnúsar Gíslasonar
- Kirkjukort.net
- Sjóminjar.is
- Túnakort:  
<http://testbirting.mannatal.is/default>.
- Hörður Gíslason. 2015. Þú mátt kalla mig mömmu. *Skiphóll 2015* 38.árgangur: bls.26.